

INFORMĀCIJAI

Lielākie meža nozares uzņēmumi

Pēc apgrozījuma, milj. eiro

Uzņēmums	2017. g.	2016. g.
AS Latvijas valsts meži	275.83	256.87
AS Latvijas Finieris	224.49	218.83
SIA Kronospan Riga	186.82	176.80
SIA Pata	163.63	137.95
SIA Jeld – Wen Latvija	74.76	72.23
SIA United Panel Group Europe	69.91	56.92
SIA Byko – Lat	68.71	61.13
SIA AKZ	65.33	62.98
SIA Gaujas koks	60.84	65.79
SIA Latgran	59.22	86.72
SIA Vika Wood	58.66	59.65
SIA Rettenmeier Baltic Timber	57.72	48.21
SIA BSW Latvia	51.82	46.18
AS Pata Saldus	50.92	42.60
AS Stora Enso Latvija	50.83	51.85
SIA Kurekss	48.75	47.34
SIA Metsa Forest Latvia	45.22	45.34
SIA Stora Enso Packaging	43.32	40.05
SIA Kronus	39.98	31.39
SIA Ošukalns	35.39	26.12
SIA RSEZ Verems	32.80	32.20
SIA BillerudKorsnas Latvia	32.53	40.79
SIA RSEZ NewFuels	25.64	21.11
SIA Kokpārstrāde 98	24.55	18.84
SIA Graanul Pellets	24.18	39.10
SIA Jēkabpils kokapstrāde	23.67	19.16
SIA Lameko Impex	23.54	20.20
SIA Troja	23.22	25.16
SIA Graanul Invest	22.61	29.73
SIA Ibiza	20.77	15.67
SIA Timberex Group	20.62	18.90
SIA Sveaskog Baltfor	19.13	15.73
SIA Rīgas meži	18.46	14.95
SIA Laskana – Mežs	17.41	12.28
SIA Krauzers	16.81	13.72
SIA ACA Timber	16.70	13.58
SIA Stiga RM	16.55	13.55
SIA Smiltene Impex	15.71	16.36
SIA Baltic Wood Trading	15.54	10.93
SIA Greenterra	15.52	11.87
SIA Vuclidean	14.80	12.98
SIA Vaives	14.59	12.33
SIA WWL Houses	13.47	5.64
SIA Latvia Timber International	13.37	9.48
SIA Belwood	13.31	9.22
SIA Baltic block	12.70	12.09
SIA SBE Latvia	12.42	8.84
SIA Latvāni	12.36	9.89
SIA Varpa	12.32	8.86
SIA Mercor	12.00	11.20
SIA Dīžozols	11.97	9.78
SIA Niedrāji MR	11.97	10.25
SIA Palešai kompānija	11.62	8.19
SIA Pallogas	11.56	12.03
SIA Grantini 1	11.35	9.09
SIA Juberģs	11.33	11.16
SIA Euro Trading Company	11.13	12.86
SIA LSEZ Laskana	10.87	10.82
SIA R grupa	10.66	9.27
SIA Palleteries	10.22	9.13
AS Pata Strenči	9.79	9.40
SIA Pata Kokmateriāli	9.42	6.57
SIA Ekiu	8.81	8.89
SIA Rairu	8.75	6.97
SIA Kurzemes granulas	8.71	7.10
AS Hornbaek Baltic	8.43	8.24
SIA Woodaccord	8.37	7.08
SIA Woodpro	8.30	7.28
SIA Hansa Timber Trade	7.77	5.43
SIA Silviko	7.60	7.15
SIA Pēterkoks	7.48	7.28
SIA Alņi AS	7.46	6.58
SIA Rottneros Baltic	6.91	5.41
SIA MCM Timber	6.76	7.55
SIA LDV	6.72	5.39
SIA Marko KEA	6.71	6.60
AS Riga Wood Baltic	6.64	5.51
SIA EMU Skulte	6.57	7.16
SIA Wonderland	6.41	4.72
SIA BDC Mežs	6.41	7.82
SIA Krauss	6.34	4.86
SIA Erte grupa	6.27	4.30
SIA Vārpas 1	6.25	5.50
SIA Vecvagari M	6.17	6.04
SIA Damaksnis	6.12	5.34
SIA ASP Plus	6.11	6.48
SIA Cross Timber Systems	6.08	3.88
SIA Piebalgas	6.04	5.11
SIA Dīrmežs	5.79	4.91
SIA KS Terminal	5.75	5.40
SIA 4 Plus	5.56	5.53
SIA Dila	5.51	5.22
SIA LatigMa	5.26	4.38
SIA Lateks	5.18	5.01
SIA Wood AB	5.13	4.85
SIA Revosa	5.12	6.24
SIA Silpec	5.06	4.70
SIA IRI Forests Assets Latvia*	4.95	2.60
SIA SCA Mežs Latvia	4.93	4.02
SIA Driāda Prim	4.91	4.28

* Iepriekš SIA Foran Real Estate
SIA LURSOFT DATU BĀZE

TOP 100

Lielie ģenerē
2,7 miljardu eiro
ienākumus

Meža nozares uzņēmumi 2017. gadā ir turpinājuši neto apgrozījuma paaugstināšanu, ko veicināja produkcijas ražošana, globālā inflācija

2,49

mljrd. eiro – tik liels bija 100 lielāko meža nozares uzņēmumu neto apgrozījums 2016. g.

DB PĒC SIA LURSOFT DATU BĀZĒ ESĒŠAJIEM
UZŅĒMUMU GADA PĀRSKATIEM

To liecina SIA *Lursoft* datu-bāzē iesniegto meža nozares uzņēmumu gada pārskatu dati. Vērtējot pēc neto apgrozījuma, 2017. saimnieciskajā gadā nozares līderi – valsts mežu apsaimniekošanas AS *Latvijas valsts meži* un AS *Latvijas finieris* – ir noturējuši savas pozīcijas, trešajā vietā joprojām ir SIA *Kronospan Riga*. Savukārt būtisku apgrozījuma pieaugumu pērn veica kokmateriālu tirdzniecības SIA *Pata* – par 25,68 milj. eiro. Tāpat iespaidīgu apgrozījuma kāpumu 2017. gadā salīdzinājumā ar 2016. gadu uzrādīja gan AS *Latvijas valsts meži*, gan kokskaidu un OSB plātņu ražošanas SIA *Kronospan Riga*, gan SIA *Rettenmeier Baltic Timber*.

Plus 210 miljoni

TOP 100 uzņēmumu kopējais neto apgrozījums pērn salīdzinājumā ar 2016. gadu pieauga par 210 milj. eiro, t.i., vidēji katram uzņēmumam par 2,1 milj. eiro. Jārēķinās, ka vairāku uzņēmumu pārskata gads būtiski atšķiras no kalendārā gada un vēl dažu uzņēmumu pērnā gada saimnieciskās darbības pārskati nebija atrodami *Lursoft* datu bāzē, tāpēc tie nav šajā nozares TOP 100 sarakstā, kaut arī tiem tajā būtu jāatrodas.

Tā kā vairāk nekā 80% no saražotā tiek realizēti ārvalstu tirgos, tas pierāda, ka Latvijas uzņēmēji spēj sekmīgi izmantot starptautiskā tirgus konjunktūru, jo ir elastīgi un mobili. Daudzi nozares dalībnieki šajā laikā veica investīcijas, lai paaugstinātu ražošanas efektivitāti un samazinātu izmaksas, tādējādi audzējot savu konkurētspēju. Iepriekšējo gadu investīciju atdevi jaunu ražotņu izveidē un esošo paplašināšanās var redzēt arī nozares TOP 100. Neto apgrozījuma palielināšanas recepte katram uzņēmumam ir sava: vienam tie ir lielāki apjomi, citam – dārgāka produkcija. Kokrūpnieki aizvien lielāku enerģiju veltī tam, lai aizvien vairāk Latvijā saražotā pirmapstrādes produktu pārvērstu citos izstrādājumos ar krievu lielāku pievienoto vērtību, un rezultāts ir. Protams, ir arī tādi uzņēmumi, kuri pērn piedzīvojuši neto apgrozī-

2,70

mljrd. eiro – tik liels bija 100 lielāko meža nozares uzņēmumu neto apgrozījums 2017. g

DB PĒC SIA LURSOFT DATU BĀZĒ ESĒŠAJIEM
UZŅĒMUMU GADA PĀRSKATIEM

juma kritumu. Nozarē kopumā darbojas ap 3000 uzņēmumu, un tā vēl šodien ir viena no Latvijas eksporta balstiem.

Klimata ēnā

Ne noliedzami, pagājušā gada rudens – lietainais laiks vairāku mēnešu garumā – būtiski apgrūtināja mežizstrādi un jau izcirsto apalkoksnēs sortimentu piegādes kokrūpniekiem, tādējādi bija problēmas ar koksnes plūsmu no meža pie patērētāja. Rezultātā pieauga koksnes izejvielu cenas ne tikai Latvijā, bet visā reģionā, kas savukārt palielināja meža īpašnieku un koksnes tirgotāju ienākumus, savukārt kokrūpnieki bieži vien bija spiesti maksāt dārgāk. Nevar noliegt, ka ne viens vien uzņēmums tieši koksnes resursu trūkuma dēļ kādu brīdi bija spiests būt dīkstāvē, kuras laikā veikti tehnoloģiju remontu.

Cenu faktors

«Pēdējos piecos gados ir notikušas visneiedomājamākās pārmaiņas, kurām bija jāspēj tikt līdzī,» uzsvēr koksnes importa un eksporta SIA *ACA Timber* līdzīpašnieks Ārmands Apfelbaums. Viņš norāda, ka pērn neto apgrozījuma pieaugums par vairāk nekā 3,1 milj. eiro ir saistīts ar situāciju koksnes tirgū un tās pieejamību. «Lietainais rudens radīja pārrāvumu koksnes piegādēs, un tādējādi pieauga pieprasījums, kas atspoguļojās cenās un faktiski turpinās,» norāda A. Apfelbaums. Viņš savu sacīto pamato ar to, ka šogad uzņēmuma apgrozījums varētu būt tieju vai divas reizes lielāks.

«Pirms dažiem gadiem no Baltkrievijas vedām balķus, bet tagad lielos apjomos – šķeldu, ko patērē gan Latvijā, gan arī Skandināvijā,» tā A. Apfelbaums. Lielī koksnes izejvielu importētāji ir ne tikai kokzāģētāji, bet arī industriālie kokskaidu granulā ražotāji.

Lēcienveida kāpums

Iespaidīgu neto apgrozījuma lēcieni otro gadu pēc kārtas spēja īstenot SIA *WWL Houses*, proti, pieaugums ir 2,38 reizes jeb 7,83 milj. eiro apmērā. «Pērn plūcām tos augļus, ko deva iepriekš ieguldītais darbs ar potenciālajiem ārvalstu pircējiem, kā

Ceturtdiena, 2018. gada 4. oktobris

Redaktore: Ingrīda Drazdovska

Tālr. 67084442, e-pasts: ingrida.drazdovska@db.lv

VIEDOKLIS

Izaicinājumu gads

Kristaps Klauss, Latvijas Kokrūpniecības federācijas izpildītors

„Ne noliedzami 2017. gadā meža nozares uzņēmumu apgrozījuma pieaugumu veicināja globālais cenu kāpums starptautiskajā tirgū, tomēr, tikai pateicoties ekonomikas inercei, izaugsme nebūtu iespējama. Man ir bail iedomāties, kas būtu noticis, ja Latvijas ražotāji iepriekšējos periodos nebūtu investējuši produktivitātes celšanā un produktu diversifikācijā. Dabas apstākļu dēļ pērn meža nozare saskārās ar dramatisku situāciju izejvielu tirgos, un bez iepriekšējām investīcijām ražošanas modernizācijā nekāds globālais cenu kāpums nespētu kompensēt izejvielu trūkumu.

arī investīcijas ražošanā,» neto apgrozījuma lēcieni skaidro SIA *WWL Houses* valdes loceklis Ivars Reinhards. Uzņēmēji dzīvo nemirtīgās pārmaiņās, un izejvielu neesot arī 2018. gads, viņš piebilst. Proti, pērn sekmīgs darbs Zviedrijā piebremzēja šīs valsts valūtas kursa vājināšanos dēļ, kā arī banku augstāku prasību dēļ privātajiem attīstītājiem. «Tajā pašā laikā šogad esam sākuši daudz aktīvāk strādāt ar potenciālajiem mūsu produkcijas pircējiem Vācijā, Austrijā, Lielbritānijā un citās Eiropas valstīs,» uz šā gada jaunumiem norāda I. Reinhards. Viņš gan pašlaik, kad līdz gada nogalei ir vairāk nekā divi mēneši, atturējās vērtēt 2018. gada neto apgrozījumu. «Varu sacīt, ka šogad noteikti būtu pieaugums, ja nebūtu notikusi tirgus sabremzēšanās Zviedrijā, kā dēļ vairāki projekti tika iesaldēti un šogad netiks īstenoti,» tā I. Reinhards.

Lielāka kustība

Pārmaiņas ir uzņēmējdarbības ikdiena, tomēr lielākie nozares spēlētāji demonstrē stabilitāti. Tiem, kuri ir palielinājuši savu neto apgrozījumu, tas noticis uz dārgāku produktu vai arī lielāku ražošanas apjomu pamata, ko ļauj īstenot iepriekš veiktais investīcijas. Savukārt straujākus pieaugumus jeb lēcienus var ieraudzīt vidējo nozares uzņēmumu vidū. Viens no šādiem piemēriem ir SIA *Cross Timber Systems*, kura neto apgrozījums pērn salīdzinājumā ar 2016. gadu pieauga 1,56 reizes un sasniedza jau 6,08 milj. eiro, bet 2015. gadā bija vien 0,44 milj. eiro. Var prognozēt, ka daži no šiem strauji augošajiem uzņēmumiem jau pēc kāda brīža ielauzīsies ne tikai nozares TOP 100 vien, jo veiktie kapitālieguldījumi komplektā ar tirgus situāciju tādu iespēju padara par ticamu scenāriju.

Māris Ķirsons

Laura Slišāne, SIA Rīgas meži
vides izglītības projekta *Zaļā klase* vadītāja

ŠPIKOT NO DABAS

Spējas pazīt dabu ir handicaps turpmākajā dzīvē. Tādēļ paplašināt bērnu redzesloku, kaut nedaudz sagatavot patstāvīgai dzīvei un darbam, mudināt pieņemt lēmumus, iedvesmot ar savu piemēru – tā ir mūsu motivācija, organizējot mācību ekskursijas Ogres pusē.

STĪVA DŽOBSA UN RĪGAS MEŽU ĀBOLS

Musdienās par radošas domāšanas, drosmīgas rīcības un galu galā veiksmīga biznesa paraugu tiek uzskatīts Stīva Džobsa radītais *Apple* zīmols – sudrabbalts ābolītis uz datora vai viedtālruna korpusa. Tacu ābolītis uz Stīva Džobsa datora var pārspēt gluži parastās ābols, piemēram, ekskursijai Rīgas mežos.

Proti, SIA *Rīgas meži* īsteno vides izglītības projektu *Zaļā klase*, kura ietvaros vispārīgloņojošo skolu audzēkņiem tiek piedāvātas iespējas interesanti pavadīt laiku, nevis spēlējoties ar komerciāliem gadžetiem, bet ar to, kas atrodas apkārtnē dabā. Tas, ka Potera sāgas varoņiem bija burvju ziņļi no ives, plūškoka vai citiem kokaugiem, nav kerts no zila gaisa. Pavisam parasts koks var kļūt par aizraujošu spēļu platformu – kāpelēšanai, šūpolēm, štabīņu ierīkošanai, arī izpēti. Tā bērni rotāļajoties iemācās būt dabā, nebadities no tās, ielāgo, kā piemēroti jāģērbjas, un norūdas. Saksarmē ar dabu bērni var atklāt arī citas fundamentālas lietas – ka cilvēks ietekmē dabu. Banāls, bet aktuāls piemērs ir meža piesārņošana. Bērniem šķiet, kas tur liels – plastmasas un stikla pudeles, maisiņi, skārdes, gan jau kāds kaut kad savāks! Bet patiešībā tās ir nāvējošās lamatas – putni iekļas maisiņu rokuros, tie pieķeras pie kājas, un, ja gadās nolaisties uz ūdens, tie piesmeļas, traucē lidot, un putni kļūst par vieglu medījumu plēsējiem. Plastmasas maisiņus un pudeles mēdz apstē mežā zvēri, ejot bojā mokošā nāvē, savukārt pudeles pa šauru kakliņu ierāpo vaboles, bet izkļūst ārā vaļrs nespēj.

Zaļās klases mācību ekskursiju gidi ir pārliecināti, ka daba ir labs padomdevējs, tā radina domāt loģiski. Spējas pazīt dabu ir handicaps

turpmākajā dzīvē un krīzes situācijās – ir jāzina, ka negaisa laikā nedrīkst slēpties mežmalā zem vientuļiem kokiem vai ozoliem, kas uzņem 50% zibens spēcību. Daudz drošāk ir doties dziļāk mežā. Pat tas, kā meža noņemti cepuri, ir svarīgi! Ja cepure tiks pamesta augšpēdus, liekot to atpakal, līdz ar cepuri galvā var uzlikt arī ērces.

Galū galā viedtālruni var izādēties, gudrās aplikācijas var “uzkārties”, bet tam, ko māca daba, nav vajadzīgs akumulators, elektrība vai tīkla pārkļūpums. Pietiek ar atvērtu prātu un sirdi, lai tas turpmākajā dzīvē atmaksātos.

MEŽĀ INSTALĒTĀS MĀCĪBU PROGRAMMAS

Vides izglītības projekta *Zaļā klase* ietvaros tiek organizētas mācību ekskursijas SIA *Rīgas meži* piederošajās mežu platībās, ražošanas teritorijās un telpās Ogres pusē – Daugavas mežniecībā, kokaudzētavā un kokzāģētavā *Norupe*. Mācību ekskursiju ilgums ir aptuveni četras stundas, un to laikā var dabā izsekot līdz pilnam meža apsaimniekošanas ciklam no sēklas līdz dēlim, uzzināt interesanto par Latvijas dabu, izkustēties vai gūt mieru mežā.

Kokaudzētavā *Norupe* iespējams izstaigāt priežu sēklu plantāciju un uzzināt, kādi genētiskās brīnumlīdzekļi tiek izmantoti, lai Rīgas priede augtu ātrāk un augstāk. Rīgas mežos priede izaug 30–40 m gara, un tas ir 12 stāvu mājas augstums! Kokaudzētavā *Norupe* var izsekot līdz meža stādu ceļam no to atspēriena punkta siltumnīcās līdz pēdējai pieturvietai – iestādīšanai izcirtumos. Tie iemāca, ka priedei katru gadu izaug viens zaru mieturis. Saskaņot zaru mieturus, var uzzināt priedes aptuveno vecumu.

Daugavas mežniecībā ierīkotajā mācību klase, kā arī pastaigā pa tuvejās apkārtnes dabas takām, iespējams uzzināt par mežsaimnieciskajiem darbiem – meža atjaunošanu, kopšanu, iemēģināt dažādas mežzinieku darbības – dastmēru, mērlentes, Biterliha līnēlu, augstuma mēritāju. Tā ir arī iespēja mācīties orientēties apkārtnē – saprast, ka sūnas aug uz koka stumbra vairāk ziemeļu, bet sveķi vairāk izdalās dienvidu pusē, arī skudras savus pūžņus parasti būvē kokam dienvidu pusē. Labs špikeris ir kvartālplaksnītes: skatoties uz tām, seja vērsta pret ziemeļiem.

Savukārt kokzāģētavā *Norupe* uz īpaši izbūvēta balkoniņa var vērot realitātes šovu *Zaļās* – kā balķi pārtop par zāģmateriālu. Kad amats rokā, ekskursijas dalībnieki var paši kerties klat darbam – izgatavot vienkārtas koka izstrādājumus: putnu būrīšus, barotavas.

Zaļās klases organizētajās mācību ekskursijās nav vecuma ierobežojuma: jaunākajam dalībniekam ir bijuši četri gadīņi, vecākajam – 80.

EFEKTĪVĀKĀ MĀCĪBU METODE – SAJUST UZ SAVAS ĀDAS

Mācību ekskursijām ir vairākas priekšrocības. Pirmkārt, tā ir dekorāciju maiņa – jau na vide un patikams rutīnas pārtraukums. Mācības nenotiek klasē, bet mežā, plāvā vai ražošanas uzņēmumā, skolas pusdienas netiek pasniegtas ēdnīcā uz paplātes, bet mežā uz celma. Pat nogurums dienas beigās ir citāds – patīkamāks.

Otrkārt, ekskursiju laikā var ne tikai nostiprināt stundās apgūto, bet arī ieraudzīt, sadzirdēt un, galvenais, sajust uz savas ādas tās lietas un parādības, kuras klase nav ie-

spējamas. Piemēram, klasē nevar apkert un sajūst koka dziļumu; nevar teicnāt bērzu sulas, novērot un prognozēt laikapstākļus pēc vēja virziena un mākoņu veida.

Treškārt, mācību ekskursijās var līkt lietā redzi, dzirdi, ožu, tausti, garšu, lai izdīvotu spilgtus izejvielu no dabas. Piemēram, skolēni mācās ieraudzīt pārmažu nagu nospiedumus, sadzirdēt dzilnas saucienus un bungošanu pa koka stumburu, nogaršot jaunos egļu dzinumus un salīdzināt, kā pēc garšas atšķiras liepu pumpuri no kļavu pumpuriem, un visbeidzot sajūst, cik patīkami ir pieskarties kokam, jo tā virsmas temperatūra ir vienāda ar apkārtnējās vides temperatūru, ko nevarētu teikt par stiklu vai metālu.

garā ceļa posmā no apkārtnējā meža bērni izrīpina vecas gumijas riepas, iznes koka durvis... Reizē savāc līdz pat 400 l atkritumu. Viņiem patīk naglot putnu būrūs, barotavas. Paņemot rokās āmuru vai zāģi, manāmi ceļas bērnu pašapziņa. Arī tad, ja izdodas atbilstēt uz gidu āķīgajiem jautājumiem par to, cik lielu ātrumu īsā distancē spēj attīstīt baltais zaķis, kurš kukainis lido ar 90 km/h un atpakaļgaitā vai no kura koka Latvijā ražo elektrības stabus. Bet, kad bērni ir uzādēti ar informāciju, *Zaļās klases* gidi ļauj tiem izlādēties, uzspēlējot izziņošanās āra spēles.

Tācu, lai iegūtu visvairāk *laiku* no skolēniem, gidiem ir jāprot ar savu enerģiju, izdomu un zināšanām pārspēt viedtālruni un internetu!

SKOLĒNU LIKE ZAĻAJAI KLASEI

Like ir atzinība, kuru *Zaļā klase* ar savu darbu cenšas saņemt ne tikai Facebook profilā kontā, bet arī mācību ekskursiju laikā. Skolēni spēj *like* tad, ja var ieguldīt savus spēkus – rokas un kājas, prātu un sirdi. Paradoksāli, bet bērni labprāt piedalās vides sakopšanas darbos – atkritumu vākšanā. 15 minūšu laikā ~200 m ugunsgrūdu, ko no dabas materiāliem izmantot iekuram, kura koka malka skaldāma mitrā, kura – sausa, kura vairāk dūmo un sprakšī, kurai lielāka siltumtēve. Nav isti pieredzes, kā pareizi turēt rokās āmuru, un reizumis arī drosmes uzstāt kārtīgi naglai pa galvu. Taču, ja galva ir ne tikai naglai, bet arī pašiem uz pleciem, tad *Zaļās klases* mācību ekskursiju laikā gūtā pieredze noderēs.

